

PROFESIJAS STANDARTS LOPKOPĪBA

LOPKOPĪBAS TEHNĪKA AR SPECIALIZĀCIJU AITKOPĪBĀ PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS

1. Profesionālās kvalifikācijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis, prasības izglītībai	
Lopkopības tehniķis ar specializāciju aitkopībā	Kvalifikācijas līmenis: Ceturtais profesionālās kvalifikācijas līmenis (4 . PKL)
	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību: Specifisku prasību nav
2. Profesionālās kvalifikācijas daļas un profesionālās kvalifikācijas prasības attiecībā uz specializāciju un saistītu profesionālo kvalifikāciju	
Prasības attiecībā uz darba tirgū atpazīstamu kvalifikācijas daļu: Nav	
Profesionālās kvalifikācijas specializācijas: Nav	
Saistītās profesionālās kvalifikācijas, kvalifikācijas līmenis: Lopkopis 3. LKI Zootehnikas speciālists 5. LKI	
3. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu kopsavilkums	
Lopkopības tehniķis ar specializāciju aitkopībā ir specializācija kvalifikācijai Lopkopības tehniķis. Uz kvalifikāciju Lopkopības tehniķis ar specializāciju aitkopībā attiecināmi kvalifikācijas Lopkopības tehniķis pienākumi un uzdevumi. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums: Lopkopības tehniķis ar specializāciju aitkopībā audzē aitas, nodrošinot tām atbilstošus turēšanas un ēdināšanas apstākļus, īsteno aitu ganāmpulka atražošanu, iegūst tirgus prasībām atbilstošu aitkopības produkciju, strādā lopkopības uzņēmumā vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants. Lopkopības tehniķa ar specializāciju aitkopībā pienākumi un uzdevumi: 3.1. Aitu audzēšana un ciltsdarbs: 3.1.1. veikt mērķtiecīgu aitu audzēšanu; 3.1.2. nodrošināt ciltsdarbam nepieciešamo datu ieguvī; 3.1.3. nodrošināt aitu ganāmpulka atražošanu. 3.2. Aitu turēšana un ēdināšana: 3.2.1. nodrošināt labturībai atbilstošus apstākļus aitu turēšanai;	

- 3.2.2. novērtēt aitu ēdināšanas apstākļus;
- 3.2.3. grupēt aitas pēc dzimuma, vecuma un fizioloģiskā stāvokļa;
- 3.2.4. nodrošināt aitas ar dzimumam, vecumam un fizioloģiskajam stāvoklim atbilstošu lopbarību;
- 3.2.5. nodrošināt aitu ēdināšanu un dzirdināšanu.
- 3.3. Aitu labturība un veselības nodrošināšana:
 - 3.3.1. veikt aitu labturības ikdienas monitoringu;
 - 3.3.2. nodrošināt aitu ganāmpulkam atbilstošu vidi;
 - 3.3.3. novērtēt aitu vispārējo veselības stāvokli ganāmpulkā;
 - 3.3.4. nodrošināt aitu veselības aprūpi;
 - 3.3.5. nodrošināt kopšanas pasākumus aītām;
 - 3.3.6. fiksēt un pārvietot aitas.
- 3.4. Tirgus prasībām atbilstošas aitu produkcijas ieguve:
 - 3.4.1. veikt aitkopības produkcijas tirgus izpēti;
 - 3.4.2. plānot aitkopības produkcijas ieguvi;
 - 3.4.3. iegūt aitkopības produkciju;
 - 3.4.4. uzglabāt un realizēt aitkopības produkciju.

4. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā PROFESIONĀLĀ kompetence					
Nr. p. k.	Uzdevumi	Prasmes	Profesionālās zināšanas	Kompetence (kvalifikācijas līmenis)	
4.1. Aitu audzēšana un ciltsdarbs					
4.1.1.	Veikt mērķtiecīgu aitu audzēšanu.	Orientēties un atpazīt plašāk izmantotās aitu šķirnes un to krustojumus.	Aitu klasifikācija. Aitu šķirnes, šķirņu krustojumi Latvijā un pasaulē.	Spēja veikt mērķtiecīgu aitu izlasi un pāru atlasī ganāmpulkā.	4. LKI
		Izvēlēties saimniecības apstākļiem piemērotākās aitu šķirnes.	Audzēšanas metodes aitkopībā. Izlase, tās īstenošana ganāmpulkā.		
		Veikt aitu izlasi ganāmpulkā.	Atlase, tās principi un pielietošana.		
		Lietot ganāmpulka izkopšanas mērķim atbilstošu pāru atlasī.	Aitu audzēšanas programmas.		
4.1.2.	Nodrošināt ciltsdarbam nepieciešamo datu ieguvī.	Aizpildīt aitu uzskaites dokumentāciju, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.	Likumdošanas prasības aitu audzēšanai un apzīmēšanai. Aitu apzīmēšanas metodes un kārtība.	Spēja nodrošināt precīzu ciltsdarbam nepieciešamo datu ieguvī un reģistrēšanu.	4.LKI
		Veikt nepieciešamos aitu reģistra ierakstus datu bāzē.	Aitu ciltsraksti, to sagatavošanas principi.		
		Nodrošināt aitu pārraudzībai un snieguma pārbaudei nepieciešamo datu ieguvī.	Dzīvnieku reģistrs un datu reģistrēšana. Aitu pārraudzība un snieguma pārbaude.		
4.1.3.	Nodrošināt aitu ganāmpulka atražošanu.	Novērtēt aitu piemērotību aplecināšanai.	Aitu fizioloģija - kondīcija, eksterjers, zobi, uzvedība, flēmēšana.	Spēja nodrošināt mērķtiecīgu aitu ganāmpulka atražošanas pasākumu īstenošanu.	4.LKI
		Noteikt aitu meklēšanās pazīmes.	Aitu reproduktīvās sistēmas uzbūve.		
		Īstenot aitu aplecināšanu.			

		Nodrošināt aitu grūsnības noteikšanu.	Aitu meklēšanās fizioloģija un dzimumcikls.		
		Organizēt atnešanās procesu.	Dabīgā lecināšana.		
		Noteikt aitu dzemdību tuvošanās pazīmes.	Mākslīgā apsēklošana.		
		Radīt atbilstošu vidi dzemdību procesam.	Grūsnas aitas pazīmes.		
		Sekot dzemdību procesam.	Grūsnības noteikšanas metodes un aprīkojums.		
		Izvērtēt veterinārārsta palīdzības nepieciešamību.	Aitu dzemdību tuvošanās pazīmes.		
		Apkopt jaundzimušos jērus.	Dzemdību vietas sagatavošanas principi.		
			Dzemdību process, apgrūtinātu dzemdību pazīmes.		
			Dzemdību palīdzības sniegšana.		
			Jaundzimušo jēru apkopšana.		
			Pēcdzemdību perioda aprūpe.		
4.2. Aitu turēšana un ēdināšana					
4.2.1.	Nodrošināt labturībai atbilstošus apstākļus aitu turēšanai.	Novērtēt novietnes piemērotību aitu turēšanai.	Aitu labturība.	Spēja kritiski novērtēt aitu turēšanai sagatavoto novietni, tās atbilstību aitu labturībai.	4. LKI
		Novērtēt mikroklimatu novietnē atbilstoši aitu vecuma grupai.	Novietņu tipi aitām, materiāli un iekārtojums.		
		Organizēt novietnes apgādi ar pakaišiem.	Mikroklimats aitu mītnēs, tā novērtēšanas iespējas un instrumenti.		
		Organizēt novietnes tīrīšanu un dezinfekciju.	Pakaišu veidi, to pielietojums aitām.		
			Novietnes tīrīšana un dezinfekcija.		
			Dezinfekcijas līdzekļi.		
4.2.2.	Novērtēt aitu ēdināšanas apstākļus.	Novērtēt novietnē izmantoto aitu ēdināšanas tehnoloģiju.	Aitu ēdināšanas un dzirdināšanas tehnoloģiskie risinājumi.	Spēja atbildīgi novērtēt aitu turēšanai sagatavotās novietnes	4. LKI

		Novērtēt barības siļu un dzirdņu skaitu un izvietojumu, to atbilstību plānotajam aitū skaitam novietnē.	Barības siles, to veidi un novietojums. Dzirdnes, to veidi un izmantošana.	iekārtojumu, tā atbilstību aitū vajadzībām.	
		Nodrošināt barības siļu un dzirdņu tīrību.			
		Novērtēt barības līdzekļu pieejamību dažāda vecuma aitām.			
4.2.3.	Grupēt aitas pēc dzimuma, vecuma un fizioloģiskā stāvokļa.	Organizēt aitū grupēšanu atbilstoši vecumam, dzimumam un fizioloģiskajam stāvoklim.	Aitū vecuma un dzimuma grupas. Aitū grupēšanas principi, atbilstoši fizioloģijai, etoloģijai un izmantošanas virzienam. Jēru atšķiršana.	Spēja nodrošināt saimniekošanas mērķiem atbilstošu aitū grupēšanu un saudzīgu jēru atšķiršanu.	4.LKI
		Veikt jēru atšķiršanu no mātēm.			
		Nodrošināt visu vecumu un dzimumu aitām atbilstošus turēšanas apstākļus.			
4.2.4.	Nodrošināt aitas ar dzimumam, vecumam un fizioloģiskajam stāvoklim atbilstošu lopbarību.	Sagatavot ēdināšanas plānu dažāda vecuma, dzimuma un fizioloģiskā stāvokļa aitām.	Aitū gremošanas trakta uzbūve un fizioloģija. Barības līdzekļi, to ievākšanas laika ietekme uz kvalitāti. Barības līdzekļu uzglabāšanas veidi un pamatprincipi. Lopbarības kvalitātes raksturojošās pazīmes. Barības vielu nodrošinājuma aprēķināšanas metodes. Barības devu sagatavošanas datorprogrammas.	Spēja izvēlēties barības līdzekļus, atbilstoši sezonai, aitū vecumam un fizioloģiskajam stāvoklim.	4.LKI
		Izvēlēties barības līdzekļus, atbilstoši gada sezonai, aitū vecumam un fizioloģiskajam stāvoklim.		Spēja izmantot digitālos rīkus barības vajadzības un barības devu aprēķināšanai.	4.LKI
		Aprēķināt sezonai atbilstošas barības devas aitām.			
		Uzglabāt aitām sagatavoto lopbarību.			
		Nodrošināt apstākļus aitū ganīšanai vasaras sezonā.			
4.2.5.	Nodrošināt aitū ēdināšanu un	Novērtēt ikdienā izēdināto barības līdzekļu kvalitāti.	Lopbarības organoleptiskā novērtēšana.	Spēja ēdināt aitas atbilstoši sezonai, ņemot vērā to fizioloģiskās	4. LKI

	dzirdināšanu.	Sabalansēt barības devu aitām.	Ēdināšanas tehnoloģijas novietnēs un barošanas laukumos.	īpatnības, vecumu un dzimumu.	
		Organizēt aitu ganīšanu.	Nobarošanas tehnoloģijas, to priekšrocības un trūkumi.		
		Novērtēt ganību kvalitāti un kvantitāti.	Ganību ierīkošanas un apsaimniekošanas pamatprincipi.		
		Ēdināt aitas, atbilstoši to vecumam, fizioloģiskajām īpatnībām un sezonai.	Dažādu ganīšanas veidu trūkumi un priekšrocības. Ganību plānošanas principi pēc laika un platības. Ēdināšana ganībās. Aploku ierīkošanas principi. Ganībām piemēroti augu maisījuma izvēle. Ganību ražības aprēķināšana. Aitu nobarošanas zootehniskais un ekonomiskais pamatojums.		
4.3. Aitu labturība un veselības nodrošināšana					
4.3.1.	Veikt aitu labturības ikdienas monitoringu.	Atpazīt izmaiņas aitu ārējā izskatā un uzvedībā.	Aitu anatomija un fizioloģija. Aitu etoloģija.	Spēja veikt aitu labturības ikdienas monitoringu.	4.LKI
		Novērtēt aitu ķermeņa kondīciju.	Veselas aitas fizioloģiskie rādītāji.		
		Novērtēt aitu tīrību.	Aitu diskomforta pazīmes un signāli. Aitu ķermeņa kondīcijas vērtēšana.		
4.3.2.	Nodrošināt aitu ganāmpulkam atbilstošu vidi.	Organizēt labturības prasībām atbilstošu aitu turēšanu novietnēs, barošanas laukumos un ganībās.	Šķirņu īpatnības turēšanai novietnēs. Novietņu, barošanas laukumu un ganību ierīkošanas un kopšanas	Spēja ievērojot aitu labturības prasības, organizēt prasībām atbilstošu aitu turēšanu novietnēs un ganīšanu.	4. LKI

		Aprīkot atbilstoši prasībām novietnes, barošanas laukumus un ganības.	prasības. Ganāmpulku sargiem piemēroti dzīvnieki un suņu šķirnes. Aitu aizsardzības veidi ganībās no plēsējiem. Kinoloģijas (dresūras) pamati. Suņu komandu veidi. Ganu suņu izmantošanas iespējas. Lamu izmantošanas iespējas ganāmpulku apsargāšanā.	Spēja izvēlēties piemērotāko ganāmpulka aizsardzības veidu.	4. LKI
		Orientēties un izvēlēties aitū ganāmpulka aizsardzības veidu.			
		Izmantot ganu suni.			
4.3.3.	Novērtēt aitū vispārējo veselības stāvokli ganāmpulkā.	Nodrošināt profilakses pasākumus slimību novēršanai aitū ganāmpulkā.	Aitām atbilstošas uzvedības pazīmes. Aitū veselību ietekmējoši faktori. Izplatītākās aitū slimības, to klīniskās pazīmes. Ēdināšanas un turēšanas kļūdas. Individuālo dzīvnieku veselības stāvokļa novērtēšana.	Spēja nodrošināt profilakses pasākumu īstenošanu aitū novietnē.	4. LKI
		Novērtēt aitū veselības stāvokli.		Spēja novērtēt aitū veselības stāvokli un izvērtēt veterinārārsta piesaistes nepieciešamību.	4. LKI
		Novērtēt kopējā ganāmpulka veselības stāvokli.			
		Atpazīt slimību pazīmes savas kompetences ietvaros.			
		Atdalīt un ievietot atsevišķā boksā aitas ar netipisku uzvedību.			
		Izvērtēt veterinārārsta piesaistes nepieciešamību.			
4.3.4.	Nodrošināt aitū veselības aprūpi.	Sniegt pirmo palīdzību aītai savas kompetences ietvaros.	Medikamentu veidi. Medikamentu ievadīšanas metodes.	Spēja sniegt aitām pirmo palīdzību, pēc veterinārārsta norādījumiem veikt minimālas veterinārās	4. LKI
		Aprūpēt aitū saslimšanas gadījumā.			

		Veikt minimālas veterinārās manipulācijas aitām pēc veterinārārsta norādījumiem.	Izplatītākie medicīnas instrumenti un aprīkojums manipulāciju veikšanai.	manipulācijas.	
		Izvērtēt veterinārārsta palīdzības nepieciešamību.	Pirmās palīdzības sniegšanas paņēmieni. Izplatītāko slimību klīniskās pazīmes. Parazītu kontrole aitu ganāmpulkā.		
4.3.5.	Nodrošināt kopšanas pasākumus aitām.	Vannot un apgriezt nagus aitām.	Aitu nagu anatomija. Pieejamie nagu kopšanas un dezinfekcijas līdzekļi.	Spēja kopt aitas pielietojot nepieciešamos līdzekļus un inventāru.	4. LKI
		Apstrādāt aitas pret endo un ekto parazītiem.	Aitu attārpošanas plāna nosacījumi.	Spēja nodrošināt aitu nagu apgriešanu un vannošānu, pretparazitālo pasākumu veikšanu.	4. LKI
		Cirpt aitas.	Aitu fiksēšanas paņēmieni ciršanas laikā. Nagu kopšanas inventāra veidi un tā pielietojums. Pretparazitāro līdzekļu veidi, pielietojums. Ciršanas inventāra veidi un tā pielietojums.		
4.3.6.	Fiksēt un pārvietot aitas.	Nodrošināt aitu ķeršanu un fiksēšanu.	Aitu ķeršanas paņēmieni.	Spēja pārvietot aitas, pielietojot drošus fiksēšanas un pārvietošanas paņēmienus un atbilstošu inventāru.	4. LKI
		Nodrošināt aitu transportēšanu.	Aitu fiksēšana un fiksēšanas aprīkojums.		
		Nodrošināt aitu pārdzīšanu.	Dzīvnieku pārvadāšanas un pārvietošanas noteikumi.		
		Izmantot inventāru un aprīkojumu aitu noķeršanai, fiksēšanai un pārvietošanai.	Aitu pārvietošanas aprīkojums, tā lietošana. Aitu transportēšanas veidi, aprīkojums un inventārs.		

			Aitu pārdzīšanas metodes.		
4.4. Tirgus prasībām atbilstošas aitu produkcijas ieguve					
4.4.1.	Veikt aitikopības produkcijas tirgus izpēti.	Orientēties aitikopības produkcijas veidos, to pieprasījumā.	Aitikopības produktu tirgus, pieprasījums un piedāvājums.	Spēja vērtēt aitikopības produkcijas pieprasījumu un piedāvājumu tirgū.	4. LKI
		Analizēt produkcijas kvalitātes un iepirkuma cenu izmaiņas.	Produktu iepirkuma cenas. Datu analīzes principi.		
4.4.2.	Plānot aitikopības produkcijas ieguvi.	Plānot aitu ganāmpulka struktūru.	Aitu produktivitātes rādītāji atbilstoši šķirnes standartiem. Šķirnes standarti. Kondīcija. Aitu brāķēšanas iemesli.	Spēja nodrošināt saimniekošanas mērķa sasniegšanai atbilstošu ganāmpulka struktūru.	4. LKI
		Novērtēt dzīvniekus atbilstību vaislai.			
		Šķirot un brāķēt aitas.			
4.4.3.	Iegūt aitikopības produkciju.	Nodrošināt aitu cirpšanu.	Aitikopības produkcijas veidi un tā pielietojums. Vilnas veidi un kvalitāte. Aitu piena un gaļas kvalitātes kritēriji. Vaislas un nobarojamo dzīvnieku sagatavošana pārdošanai. Piena iegūšanas metodes aitām. Aitu sagatavošana prezentācijas pasākumiem.	Spēja iegūt atbilstošas kvalitātes aitikopības produkciju.	4. LKI
		Organizēt vaislas aitu novērtēšanu.			
		Nodrošināt piena ieguvi un pirmapstrādi.			
		Nodrošināt kaušanai plānoto aitu izlasi.			
4.4.4.	Uzglabāt un realizēt aitikopības produkciju.	Nodrošināt vilnas šķirošanu, uzglabāšanu un realizāciju.	Vilnas šķirošana. Vaislas un nobarojamo dzīvnieku sagatavošana pārdošanai. Aitu piena sastāvs un kvalitāte.	Spēja atbilstoši uzglabāt un realizēt iegūto aitikopības produkciju.	4. LKI
		Nodrošināt vaislai un gaļas ieguvei plānoto aitu sagatavošanu pārdošanai un pārdošanu.			

		Nodrošināt piena uzglabāšanu un realizāciju.	Aitu sagatavošana prezentācijas pasākumiem. Produkcijas uzglabāšanas prasības.		
--	--	--	---	--	--

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs un ekspertu darba grupa	Biedrība “Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome” Darba grupa: Sarmīte Stūriška - SIA “Zemgales dārzi” biroja vadītāja; Andrejs Vītoliņš - eksperts, Stādu audzētāju biedrības valdes priekšsēdētājs; Pārtikas rūpniecības un lauksaimniecības nozaru ekspertu padomes vadītājs; Daina Kairiša - eksperts, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Lauksaimniecības fakultāte, Dzīvnieku zinātņu institūta profesore emeritus – vadošā pētniece, Dr. agr.; Jolanta Duncīte – eksperts, Smiltenes tehnikuma pedagogs; Sertificēts lopkopības pārraugu pienu un gaļas liellopu ganāmpulkos, Sertificēts liellopu mākslīgās apsēklošanas tehniķis; Līga Sima – eksperts, Smiltenes tehnikuma pedagogs; Dita Mauraga - eksperts, SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izglītības projektu vadītāja, Mg. paed.; Minjona Buča - moderatore, Smiltenes tehnikums, izglītības metodiķe, Mg. paed.
NEP atzinums par profesionālās kvalifikācijas prasībām	Pārtikas rūpniecības un lauksaimniecības nozares ekspertu padome 01.12.2025.
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	09.12.2025.
Iepriekš saskaņoto profesionālās kvalifikācijas prasību redakcijas	19.09.2018.